AVUI
BARCELONA

16/01/11

Prensa: Diaria
Tirada: 38.310 Ejemplares
Difusión: 27.188 Ejemplares

Página: 27

Sección: OPINIÓN Valor: 2.752,00 € Área (cm2): 582,3 Ocupación: 68,03 % Documento: 1/1 Cód: 44008204

HI HA PROBLEMES QUE EXIGEIXEN CANVIAR L'ENTORN I ALTRES QUE CANVIEM NOSALTRES

Àngel Castiñeira / Josep M. Lozano

Professors d'Esade (URL)

Dues menes de problemes

Vivim temps difícils. Podríem fer una bona llista de dificultats, però tal vegada una de les més característiques és la que es refereix a l'estat d'ànim amb què les vivim. I en aquest estat d'ànim hi predomina la incertesa. La incertesa engrandeix els problemes amb els quals ens enfrontem o empetiteix el nostre coratge per a escometre'ls. Però en aquests temps difícils és molt important distingir entre dos tipus de problemes: aquells que requereixen solució i aquells que requereixen que ens solucionem a nosaltres mateixos. Els primers reclamen canviar l'entorn; els segons, que canviem les nostres vides.

QUINS SÓN ELS PROBLEMES que requereixen solució? Ho sabem perfectament, perquè són el tipus de problemes en els quals estem habitualment instal·lats: l'atur, els accidents, el nivell de productivitat... Potser la solució és molt difícil, i és lluny del nostre abast, de les nostres capacitats o dels nostres recursos. Però, en qualsevol cas, la solució se situa en l'horitzó del que sabem fer (o hauríem de saber fer o podríem saber fer). Són problemes que requereixen un major i millor saber tècnic o operatiu. I fins i tot un major i millor saber pràctic. Però hi ha un altre tipus de problemes que requereixen que ens solucionem a nosaltres mateixos. És a dir, problemes que no es poden afrontar simplement millorant i incrementant el que ja sabem fer. Sinó que el que demanen és que transformem o canviem els nostres hàbits, les nostres pautes de conducta, les nostres maneres de pensar i de percebre... Són problemes que requereixen una major i millor consciència. Que requereixen transformar i reordenar els nostres sistemes de valors i els nostres criteris de referència. Òbviament, aquests dos tipus de problemes no estan contraposats, no se separen de manera clara i distinta amb un ganivet. Però, en el límit i en el fons, convé diferenciar-los clarament, perquè confondre'ls ens duu ineludiblement al bloqueig i al fracàs. I, per tant, saber destriar davant de quin tipus de problemes estem és decisiu per a tenir èxit a l'hora d'afrontar-los.

HEM DIT SOVINT QUE NO ESTEM en una època de canvis sinó en un canvi d'època. I en un canvi d'època sobreabunden els problemes del segon tipus. I, per descomptat, la inseguretat i la incertesa. La literatura apocalíptica de tots els temps està trufada de narracions en les quals es mostra com, en aquests canvis d'època, es multipliquen les crisis, els enfonsaments i les novetats sobtades..., però la manera de viure els moments més o menys apocalíptics també és distinta segons la percepció, l'anàlisi i el diagnòstic que en fem. Per a algú instal·lat en el primer enfocament davant els problemes (com el podem solucionar?), aquests moments són angoixants i caòtics. Per a algú amb capacitat de percebre el segon enfocament dels problemes (i d'adonar-se que ens hem de solucionar a nosaltres), aquests moments són difícils, però per damunt de tot són una oportunitat de canvi i transformació.

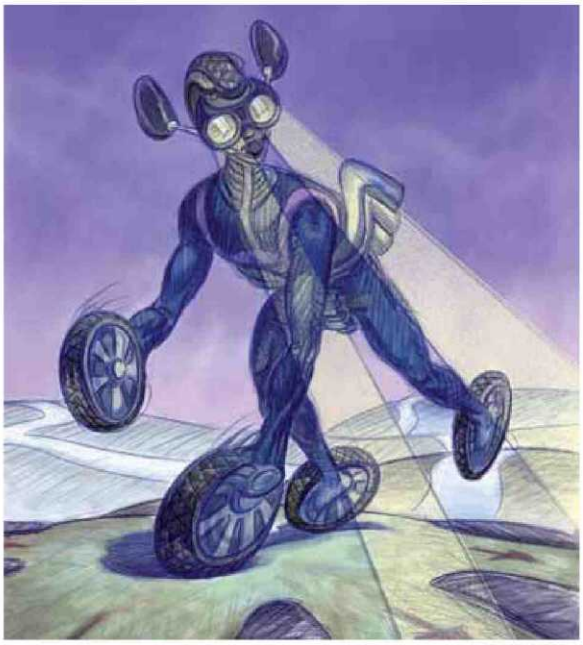

CARLES DE MIGUEL

MOLTS DELS PROBLEMES que tenim plantejats avui són problemes del segon tipus: problemes que requereixen que ens solucionem a nosaltres si volem solucionar el problema. Des del canvi climàtic fins a les pautes de consum; des de la reconstrucció dels sistemes públics de benestar fins a formes d'organització del temps i del treball en les quals predomina l'estrès, l'ansietat i la por; des de les noves demandes d'espiritualitat i sentit fins als nous reptes de la cohesió social; des de determinades maneres de viure les relacions personals fins a la manera d'aproximar-nos a la cultura. Són problemes que no s'esdevenen "aquí fora", sinó que són el resultat de la nostra problemàtica (però no problematitzada) manera de viure, sigui en l'ordre personal, professional, organitzatiu o social. I més encara: el camí més segur al fracàs és voler solucionar problemes del segon tipus amb les maneres de procedir amb què solucionem els del primer tipus. I per això el primer repte és desenvolupar les capacitats d'adonar-nos que si no ens solucionem també a nosaltres mateixos, individualment i col·lectiva, difícilment moltes situacions que vivim tindran solució.

AIXÒ NO ÉS FÀCIL DE VEURE ni d'acceptar, perquè és més còmode creure que tota la problemàtica és fora d'un mateix i creure que, com que s'ha d'abordar només en clau tècnica i operativa, tot es redueix a una lluita pels recursos, mètodes o fórmules disponibles. No deixa de ser sorprenent la constatació que molts dels qui parlen de la necessitat de canvis (i ja no diguem els que pretenen "gestionar-los") sembla que estan disposats a canviar-ho tot, menys a ells mateixos. I si és veritat que avui hi ha problemes que no tenen solució si no ens solucionem a nosaltres mateixos, potser ha arribat l'hora d'afrontar els canvis en les maneres de pensar, sentir i actuar que ens calen, encara que pugui ser de vegades dolorós i ens faci sentir més vulnerables. Perquè és veritat que hem de solucionar moltes coses. Però encara ho és més que ens hem de solucionar a nosaltres mateixos en el que pertoca a molts valors, prioritats, actituds i maneres de fer. I això afecta tant les persones, com les organitzacions, com el país.